

Monika PRADZIADOWICZ*

Wybrane działania w ramach PROW 2007–2013 na przykładzie województwa zachodniopomorskiego

Wstęp

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (PROW 2007–2013) jest dokumentem wyznaczającym zakres i charakter wsparcia obszarów wiejskich w Polsce. Znacząca część przewidzianych w Programie działań jest kontynuacją wdrażanych w latach 2004–2006 instrumentów w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006.

Podstawą prawną funkcjonowania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 w Polsce jest ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Instytucją zarządzającą PROW 2007–2013 jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi [Ustawa z 7 marca 2007].

Aktualnie nasz kraj realizuje zadania Wspólnej Polityki Rolnej z wykorzystaniem środków finansowych ujętych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 jako instrumentu wydatkowania środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w wysokości 17,4 mld euro, które zostaną rozdysponowane na realizację czterech osi projektowych:

- Oś 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
- Oś 2 – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
- Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i zróżnicowanie gospodarki wiejskiej;
- Oś 4 – LEADER.

W ramach Osi 1 realizowane są następujące cele:

- wsparcie procesu restrukturyzacji gospodarstw rolnych,
- poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawa jakości produkcji poprzez unowocześnianie infrastruktury gospodarstw rolnych, tworzenie grup zraszających producentów

* Monika Pradziadowicz, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, al. Piastów 17, 70-310 Szczecin

rolnych oraz doskonalenie przetwórstwa i marketingu podstawowej produkcji rolnej i leśnej.

Realizacja działań w ramach Osi 2 prowadzi do zrównoważonego użytkowania gruntów rolnych, w tym wspieranie obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wspieranie z tytułu inwestycji niedochodowych oraz mających na celu zrekompensowanie rolnikom poniesionych kosztów ze względu na położenie gospodarstwa na obszarze sieci NATURA 2000. Ponadto celem Osi 2 jest zachęcanie rolników do stosowania metod produkcji rolnej zgodnych z zasadami ochrony środowiska. Instrumenty dostępne w ramach osi priorytetowej 3, uzupełniają priorytety zdefiniowane w ramach pierwszych dwóch osi. Wykonanie tych działań ma przyczynić się do poprawy jakości życia oraz ma stanowić dodatkowy czynnik wspierający proces identyfikacji mieszkańców z obszarów wiejskich z ich regionem wraz z jego tradycjami i wartościami.

Celem Osi 4 jest w szczególności aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich, która dokonuje się poprzez budowanie potencjału społecznego na wsi. Aktywizacja ta wymaga włączenia się w te działania partnerów społecznych.

Leader jest podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, polegającym na oddolnym opracowaniu przez lokalną społeczność wiejską, lokalnej strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby, wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Przedstawiciele ci tworzą tzw. lokalną grupę działania – partnerstwo międzysektorowe, które samodzielnie wybiera projekty, a ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia celów wspólnie opracowanej strategii [Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego].

Takie działanie wzmocnić ma poczucie lokalnej wspólnoty, podnieść jakość zarządzania oraz wzmocnić kapitał społeczny na obszarach wiejskich.

Działania i poddziałania realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

Zadania dotyczące wdrażania określonych działań objętych Programem realizuje Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego poprzez Wydział Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach tego wydziału wdrażane są następujące działania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 [Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego]:

- a. Oś 1 Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, działanie:
- Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa.

Działanie to wdrażane jest w ramach dwóch schematów:

- schemat I – Scalanie gruntów,
- schemat II – Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi.

- b. Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działania:
- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
 - Odnowa i rozwój wsi.
- c. Oś 4 Leader – działania:
- Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,
 - Wdrażanie projektów współpracy,
 - Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja.

Działanie 125: Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa

Według PROW, celem działania 125: Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa jest [Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi]:

- Schemat I (poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wykonanie prac scaleniowych, wytyczenie i urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań gospodarczych, wydzielenie, bez procedury wyłączeniowej, niezbędnych gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego),
- Schemat II (poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej, poprawa ochrony użytków rolnych przed powodzią).

Uczestnikami Programu mogą być:

- Schemat I – Starosta
- Schemat II – Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi określiło zakres pomocy, która szczególnie będzie przyznawana projektom:

a) Schemat I

- zgodnym z ustawą z dnia 26 marca 1982 roku o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2003r. Nr 178 poz. 1749 z późn. zm.) w szczególności popartymi wystąpieniem do starosty ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych z projektowanego obszaru scalenia, lub których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia,
- zgodnym z wieloletnim programem inwestycyjnym,
- dla których przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006r. Nr 129 poz. 902 z późn. zm.),
- które nie będą realizowane na obszarach NATURA 2000 oraz obszarach chronionych.

b) Schemat II

- zgodnym z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239 poz. 2019 z późn. zm.),
- z zakresu budowy i modernizacji urządzeń melioracji wodnych, w tym dotyczących retencji wody i nawodnień użytków rolnych,
- dla których opracowano kosztorys inwestorski,
- zgodnym z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006r. Nr 129 poz. 902 z późn. zm.), w szczególności w zakresie przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko,
- zgodnym z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. – o ochronie przyrody (Dz.U. 92 poz. 880 z późn. zm.).

Tabela 1. Stan wdrażania działania 125 w ramach Osi 1 w roku 2013

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota pomocy [PLN]	Liczba wydanych decyzji	Kwota wydanych decyzji [PLN]	Zrealizowane płatności [PLN]
Zachodniopomorskie	101	149 947 624,99	96	99 225 426,81	67 956 477,00
Razem Działanie 125	774	3 679 638 060,69	610	2 002 530 824,28	780 802 572,82

Źródło: System Informacji Zarządczej ARiMR (dane na dzień 31.10.2013 r.)

W województwie zachodniopomorskim w 2013 roku złożonych zostało 101 wniosków, które stanowiły 13% wszystkich złożonych wniosków w kraju. Beneficjenci tego działania (schemat I – starości, schemat II – Wojewódzkie Zarządy Melioracji i Urządzeń Wodnych) wnioskowali o pomoc w wysokości blisko 150 mln zł pomocy, co stanowiło nieco ponad 4% ogólnej wnioskowanej kwoty pomocy w kraju. Pozytywnych decyzji wydanych w badanym województwie było 96 na kwotę ponad 99 mln zł. Średnia płatność na jeden wniosek w województwie zachodniopomorskim wyniosła 672,8 tys. zł. Zatwierdzone do realizacji operacje w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 odnosiły się w większości do budowy lub remontu podstawowych urządzeń melioracji wodnej.

Działanie 321: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

Celem działania 321: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, jest poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, zawierających elementy infrastruktury technicznej, które wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy i przyczyniają się do poprawy warunków życia ludności oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Uczestnikami Programu mogą być: gmina lub jednostka organizacyjna. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi określiło zakres pomocy, która szczególnie będzie przyznawana projektom:

- realizowanym w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys.,
- spełniającym wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tego projektu,
- charakterze niekomercyjnym,
- dotyczącym budowy lub modernizacji targowiska zgodny z wytycznymi krajowymi dotyczącymi standardów wykonania targowiska.

Tabela 2. Stan wdrażania działania 321 w ramach Osi 3 w roku 2013.

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota EFRROW [PLN]*	Liczba zawartych umów	Kwota zawartych umów EFRROW [PLN]	Zrealizowane płatności EFRROW [PLN]
Zachodniopomorskie	319	423 441 189,39	198	189 892 443,00	105 401 076,66
Razem Działanie 321	4 907	7 969 877 624,00	3 876	4 709 014 922,01	2 765 730 651,68

Źródło: System Informacji Zarządczej ARiMR (dane na dzień 30.09.2013 r.)

* działanie jest finansowane jedynie ze środków unijnych

W 2013 roku w województwie zachodniopomorskim złożonych zostało 319 wniosków, które stanowiły 6,5% wszystkich złożonych wniosków w kraju. Zawarto 198 umów na kwotę blisko 190 mln zł. Wnioskowana kwota środków EFRROW w ramach programu została określona na poziomie ponad 7,9 mld zł, z czego ponad 5% przypada na województwo zachodniopomorskie. Średnia płatność na jeden wniosek wynosi w badanym województwie 330,4 tys. zł. W wyniku realizacji działania 321 poszczególne gminy województwa zachodniopomorskiego będą wykonywały m.in. montaż lamp solarnych, instalację lamp ulicznych zasilanych energią ze źródeł odnawialnych, montaż lamp hybrydowych, montaż nowoczesnego systemu grzewczego oraz budowy stanowiska solarnego.

Działanie 313/322/323: Odnowa i rozwój wsi

Działanie 313/322/323: Odnowa i rozwój wsi, ma na celu tak wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich i zaspokajać potrzeby mieszkańców tych terenów, aby możliwe było zachowanie dziedzictwa kulturowego

terenów wiejskich i jego specyfiki oraz atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Beneficjentami tego działania może być gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy oraz organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi określiło zakres pomocy, która szczególności będzie przyznawana jeżeli:

- projekt realizowany jest w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości,
- projekt nie ma charakteru komercyjnego
- w przypadku, gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez okres 7 lat po realizacji projektu,
- organizacja pozarządowa działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi”, w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego,
- projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

Tabela 3. Stan wdrażania działań 313/322/323 w ramach Osi 3 w roku 2013

Województwo	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota EFRROW [PLN]*	Liczba zawartych umów	Kwota umów EFRROW [PLN]	Zrealizowane płatności EFRROW [PLN]
Zachodniopomorskie	391	126 389 596,64	312	82 507 059,00	54 269 638,25
Razem Działanie 321	8 467	2 835 873 572,71	6 296	1 710 000 066,42	1 307 852 903,02

Źródło: System Informacji Zarządczej ARiMR (dane na dzień 31.10.2013 r.)

* kwota zrealizowanych płatności przez Agencję obejmuje wyłącznie środki unijne, wymagany krajowy wkład środków publicznych pochodzi ze środków własnych beneficjenta.

W 2013 roku w województwie zachodniopomorskim złożonych zostało 391 wniosków, które stanowiły 4,6% wszystkich złożonych wniosków w kraju. Zawarto 312 umów na kwotę blisko 83 mln zł. Wnioskowana kwota środków EFRROW w ramach programu została określona w wysokości ponad 2,8 mld

zł, z czego blisko 5% przypada do dyspozycji województwu zachodniopomorskiemu. Średnia płatność na jeden wniosek wynosi w województwie zachodniopomorskim 138,8 tys. zł. Działanie 313/322/323 „Odnowa i rozwój wsi” dotyczy głównie inwestycji w zakresie kultury czy turystyki. Zrealizowane operacje w badanym województwie dotyczyły wybudowania, modernizacji czy wyposażenia budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe, społeczno-kulturalne, obiektów sportowych, placów zabaw czy obiektów małej architektury.

Zakończenie

PROW 2007–2013 obejmuje 22 działania, które są wdrażane w ramach 4 osi priorytetowych. Wszystkie te działania są finansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz współfinansowane z krajowego budżetu. 14 Działań z PROW 2007–2013 wdraża ARiMR, 6 samorządy wojewódzkie a po jednym Agencja Rynku Rolnego i Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) [Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa].

Od początku realizacji Programu, w ramach wszystkich działań, zostało złożonych 5 380 995 wniosków o przyznanie pomocy, natomiast liczba zawartych umów lub wydanych decyzji wyniosła 4 351 219. W ramach PROW 2007 – 2013 na rzecz Beneficjentów zrealizowano płatności na kwotę 35,36 mld zł (w tym 26,85 mld zł ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich), co stanowi 49,29% alokacji środków EFRRROW przeznaczonych na realizację PROW 2007 – 2013 [Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi].

Analizowane przeze mnie trzy działania w ramach dwóch osi są ważne ze względu na to, że dotyczą potężnego wsparcia finansowego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zaplanowanego na lata 2007–2013. Od początku ogłoszenia naborów wniosków o przyznanie pomocy, opisane działania cieszyły się dużym zainteresowaniem ze strony Beneficjentów. Poprzez realizowanie opisanych działań podejmowane są liczne działania zmierzające do zachowania dziedzictwa kulturowego wsi, zwłaszcza unikatowego w skali regionu i kraju.

Jak przewiduje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stan zaawansowania PROW 2007–2013 jest na zadowalającym poziomie wykorzystania środków finansowych i przewiduje, że do końca 2015 r. wszystkie środki finansowe przypisane Polsce na realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 zostaną wykorzystane przez Beneficjentów na przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych inwestycji służących poprawie konkurencyjności sektora rolno-spożywczego i rozwojowi obszarów wiejskich.

Środki zainwestowane w realizację analizowanych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zdecydowanie przyczyniają się do poprawy

i rozwoju naszego kraju, a zwłaszcza obszarów wiejskich. W wyniku realizacji Programu, obejmującego niemal każdą z dziedzin gospodarki, obserwujemy wzrost dobrobytu i konkurencyjności naszej gospodarki.

Realizacja PROW 2007–2013 zakończy się w 2015 roku i efekty rzeczowe, jakie Program wniesie dla zrównoważonego, wielokierunkowego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, będą o wiele większe [Chyłek 2012, s. 39].

Bibliografia

- *Analizy i raporty PROW 2007–2013*, <http://www.minrol.gov.pl/pol/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2007-2013/Dokumenty-analizy-raporty/Analizy-i-raporty> (dostęp: 13.12.2013 r.).
- CHYŁEK E.K., 2012. *Uwarunkowania innowacyjnego rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich w ramach polityki rolnej*. Warszawa, s. 39.
- *Działania i poddziałania realizowane przez Urząd Marszałkowski*, http://prow.wzp.pl/prow/prow_20072013/dzialania_i_poddzialania_realizowane_przez_urzadz_marszalkowski.htm (dostęp: 13.12.2013 r.).
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – www.minrol.gov.pl (dostęp: 13.12.2013 r.).
- *Oś 4: Leader*, <http://www.wzp.pl/prow/leader/leader.htm> (dostęp: 13.12.2013 r.).
- *Pomoc unijna PROW 2007–2013*, <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/prow-2007-2013.html> (dostęp: 13.12.2013 r.).
- Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. 2007. Dz. U. Nr 64, poz. 427.

Streszczenie

W artykule zaprezentowano trzy wybrane działania w ramach dwóch osi: Osi 1 i Osi 3, które wdrażane są przez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. W ramach Osi 1 zaprezentowano działanie 125, w szczególności schemat II – gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi, natomiast w ramach Osi 3 omówiono podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej oraz odnowę i rozwój wsi. Przedstawiono stan wdrażania poszczególnych działań realizowanych w Osi 1 i Osi 3., opierając się na danych z roku 2013. Na realizację PROW 2007–2013 przewidziano dla Polski w budżecie Unii Europejskiej kwotę ponad 17 mld euro, a krajowe dofinansowanie wynosi ok. 4 mld euro. Głównymi zadaniami Programu jest wspieranie modernizacji i poprawa konkurencyjności sektora rolno-żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich. W ramach PROW na lata 2007–2013 działania 125 realizowane będą w większości odnoszące się do budowy lub remontu podstawowych urządzeń melioracji wodnej. W ramach działania 321 realizowane będą głównie działania w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Zaś działania 313/322/323 będą odnosiły się do wybudowania, modernizacji czy wyposażenia budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe, społeczno-kulturalne, obiektów sportowych, placów zabaw czy obiektów małej architektury.

Podstawowym źródłem danych, prezentowanych w części tabelarycznej są materiały zgromadzone w Systemie Informacji Zarządczej ARiMR.

Słowa kluczowe: PROW 2007–2013, Oś 1, Oś 3, Program, działania 125, działania 321, działania 313/322/323.

Selected issues in the framework of the rural development programme 2007–2013 based on examples of the west pomeranian voivodeship

Abstract

This article presents three selected “Functionalities” within two axes: Axis 1 and Axis 3, which are terms to be implemented by the Rural Development Programme 2007–2013. The framework of Axis 1 shows the operation 125, in particular, Scheme II – management of agricultural water resources, while Axis 3 discusses the basic services for the economy and rural population and village renewal and development, also shown is the status of implementation of the various measures implemented in Axis 1 and Axis 3, based on data from 2013. For the implementation of the RDP 2007–2013, the European Union provided in the budget for Poland amount of over 17 billion euros, and national co-financing amounts to about 4 billion euros. The main tasks of the Programme is to support the modernization and improvement of the competitiveness of the agri-food sector and rural development. As part of the RDP 2007–2013 activities 125 will be implemented, in the majority relating to the construction or renovation of basic water management facilities. As part of operation 321 mainly activities of production and distribution of energy from renewable sources will be implemented. Action 313/322/323 refers to the construction and modernization and equipment of buildings serving as recreational, sporting, social, cultural, sports facilities, playgrounds and landscape architecture.

The primary source of data presented in the tabular part are from material stored in the Management Information System of ARMA.

Keywords: RDP 2007–2013, Axis 1, Axis 3, Program, action 125, action 321, action 313/322/323.

Некоторые действия в рамках ПРСР 2007–2013 (Программа развития сельских регионов) на примере западно-поморского воеводства

Резюме

В статье представлены три выбранные деятельности в пределах двух осей: Оси 1 и Оси 3, которые внедрялись Программой развития сельских регионов в 2007 – 2013 годах. В пределах Оси 1 представлено действие 125, в особенности схема II – хозяйствование сельскохозяйственными водными ресурсами, а в пределах Оси 3 обсуждались основные услуги для экономики и сельского населения, а также обновление и развитие деревни. Представлено состояние внедрения отдельных действий реализованных в Оси 1 и Оси 3., основываясь на данных с 2013 года. На

реализацию ПРСР 2007–2013 предусмотрено для Польши в бюджете Европейского Союза сумму составляющую более 17 млрд Евро, а отечественное финансирование составляет около 4 млрд Евро. Главными заданиями Программы является поддержка модернизации и улучшение конкурентности сектора сельскохозяйственно-продовольственного, а также развитие сельских регионов. В рамках ПРСР в 2007–2013 годах действия 125 будут реализованы в большинстве в области постройки или ремонта сооружений водной мелиорации. В пределах действия 321 реализованы будут, главным образом, действия в сфере выработки или распределения энергии от альтернативных источников. В свою очередь действия 313/322/323 будут относиться к построению, модернизации или оснащения зданий исполняющих функции рекреационные, спортивные, общественно-культурные, спортивных объектов, площадок для игр или объектов малой архитектуры. Основным источником данных, представленных в таблицах, являются материалы собранные в Системе управленской информации АРиМСХ.

Ключевые слова: ПРСР 2007–2013, Ось 1, Ось 3, Программа, действия 125, действия 321, действия 313/322/323.

JEL: Q13